

О. В. Мишанич, М. М. Вегеш

Борканюк Олекса Олексійович

БОРКАНЮК Олекса Олексійович (11. 01. 1901, с. Ясіня Мараморос. комітату, нині смт Рахів. р-ну Закарп. обл. – 03. 10. 1942, Будапешт, перепохов. у м. Рахів Закарп. обл.) – політичний діяч, журналіст. Кер. комуніст. руху на Закарпатті у 30-х рр. Герой Радянського Союзу (1965, посмертно). Закін. дворічну торг. школу в Мукачевому, Ужгород. торг. академію (1925), навч. на факультеті журналістики Комуніст. університету ім. Артема в Харкові (1926–29). Працював секр. крайкому комсомолу (1929–31), секр. Закарп. крайкому КП Чехо-Словащини (1933–39), а також ред. г. «Карпатська правда» (1929–33), «Працююча молодь» (1930–36). Виступав проти денаціоналізації українців Закарпаття, дбав про захист рідної мови й культури. 1935–38 – депутат чехо-словац. парламенту. Думки щодо Карпат. України виклав у ст. «Про становище Закарпатської України напередодні окупації хортистською Угорщиною» (1940). Від 1939 – на еміграції в СРСР, 1941 вступив до рад. армії, 1942 очолив групу бійців-антифашистів, яка десантувалася в Карпатах. 12 лютого 1942 спійманий фашистами, закатов. у Будапешт. в'язниці хортист. поліцією. Дотримувався укр. орієнтації, обстоював єдність Закарпаття з Україною. У Рахові споруджено пам'ятник. Ім'ям Б. названо вулиці в Ужгороді та Мукачевому. На будинку, де жив, і навч. закладі, де вчився, встановлено мемор. дошки.

Основні праці

Хто ми такі і куди належимо? 1932; Всі до бою за соціальне та національне визволення народу Закарпаття. 1934; Культура належить народові. 1937; Чим є для нас Радянський Союз? 1966 (усі – Ужгород).

Рекомендована література

1. Гранчак І. Олекса Борканюк – полум'яний борець за визволення трудящих Закарпаття. К., 1956;
2. Його ж. Олекса Олексійович Борканюк. Уж., 1974;
3. Борці партії. Уж., 1984;
4. Магочій П. Р. Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь (1848–1948). Уж., 1994;
5. Довганич О. Д. Роки лихоліття. Невідомі сторінки і трагічні долі: Істор.-краєзнавчі статті і нариси. Уж., 1995.

Бібліографічний опис:

Борканюк Олекса Олексійович / О. В. Мишанич, М. М. Вегеш // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37223>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).